

บทบาบทเทศบาลเมืองน่านกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม¹

สุภัทรา รักนาวิ²

ดร.วรารักษ์ จุลปานนท์³

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรัชญา ชุ่มนาเสียว⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง บทบาบทเทศบาลเมืองน่านกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาบทบาทเทศบาลเมืองน่านกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ(3) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลเมืองน่านมีบทบาทหน้าที่ กำกับดูแล ควบคุม ตลอดจนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นองค์กรหลักในดำเนินการงานต่าง ๆ ทั้งหมด โดยยึดหลักการทำงานจากนโยบายของผู้บริหาร มาปฏิบัติใช้ และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ประสบผลสำเร็จในหลากหลายโครงการ

ปัญหา อุปสรรค และผลกระทบที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มาจากนโยบายจากส่วนกลางส่งให้กับเทศบาล ไม่ได้สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของ คนในท้องถิ่น การทำงานที่ซ้ำซ้อนของภาครัฐ และการขาดการติดตามผลงานดำเนิน โครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควรเน้นการสำรวจความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ชุมชน การวางแผนการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยการจัดประชุมทุกภาคส่วน ให้มีการพูดคุย วางการดำเนินแผนงาน แบ่งงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กรจะต้องรับผิดชอบ เพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานที่ซ้ำซ้อนของหน่วยงานภาครัฐ ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

¹ บทความเรียบเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง “บทบาทเทศบาลเมืองน่านกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ

ดร.วรารักษ์ จุลปานนท์

² นักศึกษาปริญญาโท โครงการหลักสูตรมหาบัณฑิต (สาขาผู้นำภาครัฐและภาคเอกชน) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ อาจารย์ กลุ่มวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁴ อาจารย์ กลุ่มวิชาการบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ภาครัฐในทุกๆประเทศจะเข้ามามีบทบาทต่ออุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวของประเทศตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศก็จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพภูมิประเทศ ลักษณะทางสังคม ลักษณะทางเศรษฐกิจ ระบบการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศ ดังนั้น อุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ

ภาครัฐจึงจำเป็นต้องเข้ามาบทบาทในฐานะเป็นตัวแทนในการจัดการ และการประสานงานที่จะเกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานของภาครัฐ และภาคเอกชน ในทุกระดับ ตั้งแต่หน่วยงานของส่วนกลาง จนถึงหน่วยงานของภาครัฐในระดับท้องถิ่น รวมถึงภาคประชาชน ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืน เช่นการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือระหว่างภาครัฐด้วยกันเอง การเกิดสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว รวมทั้งการเกิดองค์กรอิสระ องค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี ภายในชุมชน เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการเรียนรู้ และเกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมของตนเอง ดังนั้น ภาครัฐ และภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนภายในพื้นที่จึงต้องมีการกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และยุทธศาสตร์ในการร่วมมือกัน เพื่อให้เกิดการประสานงานระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาไปพร้อมกัน

จังหวัดน่านได้มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยเทศบาลเมืองน่านเป็นผู้จัดการหลัก และยังมีความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐด้วยกันเอง รวมถึงภาคประชาชน ชุมชนในท้องถิ่น จังหวัดน่านเป็นจังหวัดที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีการจัดกิจกรรมเทศกาลการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ได้มีการดำเนินโครงการมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2555 จนถึงปัจจุบันตามแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อตอบสนองนโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของรัฐบาล ดังนั้น การเชื่อมโยงแนวทางการท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตดั้งเดิม ที่มีการปฏิบัติสืบทอดมาตั้งแต่โบราณของชาวน่าน รวมถึงเทศบาลเมืองน่านได้มีการต่อยอดแนวความคิดรูปแบบใหม่ๆ ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวในปัจจุบัน เทศบาลเมืองน่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของ โครงการต่างๆที่จะมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองน่าน และจังหวัดน่านในการสร้างกระแสดึงดูดผู้คนให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวค้นหาประสบการณ์ที่จังหวัดน่านเพิ่มขึ้นทุกปีและยังสามารถสร้างผลผลิตทางการท่องเที่ยวอันก่อให้เกิดรายได้ในท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียง

เทศบาลเมืองน่านเป็นองค์กรภาครัฐที่มีบทบาทเป็นอย่างมากในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ และผู้ดำเนินการหลักในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวในทุกด้าน ซึ่งได้การร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐด้วยกันเอง อย่างเช่น การทำงานร่วมกับการท่องเที่ยวแห่ง

ประเทศไทย กระทรวงการกีฬาและการท่องเที่ยว หรือองค์การบริหารพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงภาคประชาชนในท้องถิ่น ชุมชนอย่างเช่น การทำงานร่วมกับเครือข่ายที่จัดตั้งเป็นกลุ่มขึ้นมา ผู้ศึกษาจึงได้เกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาบทบาทเทศบาลเมืองน่านกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อทราบถึงแนวทางการดำเนินงานต่างๆของเทศบาลเมืองน่านว่ามีปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างไร เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทเทศบาลเมืองน่านกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

ศึกษาบทบาทเทศบาลเมืองน่าน กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ศึกษาปัญหา อุปสรรค และผลกระทบ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทเทศบาลเมืองน่าน กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยเน้นการศึกษาเอกสาร อาทิ ข้อมูลเอกสารทางภาครัฐ แผนยุทธศาสตร์ นโยบายของรัฐ ตลอดจน การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-Depth Interview) ที่มีความเกี่ยวข้องในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการสัมภาษณ์บุคคล 5 ท่าน ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และให้ข้อมูลในเชิงลึกด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองน่าน (รายละเอียดภาคผนวก) จากการสัมภาษณ์วันที่ 23 – 24 มกราคม พ.ศ. 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาทของเทศบาลเมืองน่าน หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาท อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดี การรักษาความสะอาด การบำรุงทางบก และทางน้ำ รวมถึงถนน หรือทางเดินในที่สาธารณะ การกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลต่างๆ การป้องกันการเกิดโรค หรือการเกิดโรคระบาด และการ

ระงับโรคติดต่อ รวมถึงการมีเครื่องมือที่ใช้ในการดับเพลิงให้แก่ประชาชน การอบรมการใช้
เครื่องมือต่างๆกับประชาชน การส่งเสริมและการพัฒนาเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ให้มีการ
บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี

การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของระบบต่างๆไปในทางที่ดีขึ้น ที่คนในสังคมนั้นๆ
ให้การยอมรับ โดยการใช้หลักในการพิจารณาที่มีจุดเน้นในลักษณะที่สำคัญของการพัฒนาคือ การ
เปลี่ยนแปลงของปริมาณคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือทุกด้านให้ดีขึ้นและมีความเหมาะสมกับสภาพ
เป็นอยู่เดิมเป็นลักษณะกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างมีลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่องกันไป มีลักษณะ
เป็นพลวัต ซึ่งจะหมายความว่าเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และไม่หยุดยั้งมีลักษณะที่เป็นแบบแผน และ
โครงการ

การท่องเที่ยว หมายถึง การพักผ่อนหย่อนใจเพื่อการหาความสุขหรือเพื่อความสนุกสนาน
ตื่นเต้นหรือเพื่อหาความรู้่องค์กรการท่องเที่ยวของสหประชาชาติ (World tourism Organization)
กำหนดไว้ว่าการท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางโดยมีระยะทางมากกว่า 40 กิโลเมตรจากบ้านมี
จุดประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจการท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้น การท่องเที่ยวในประเทศไทย
ยังเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการชมธรรมชาติและชมสถานที่ราชการหรือสถานที่ที่สำคัญที่ชาว
ต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทยเมื่อครั้งอดีตและได้ทำการสร้างไว้

วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งต่างๆทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นมานับตั้งแต่ภาษา ประเพณี
ขนบธรรมเนียม จารีต ศาสนา กฎหมาย จริยธรรม ตลอดจนวิทยาการ และเทคโนโลยีต่างๆซึ่งอาจ
กล่าวได้ว่า วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือของมนุษย์ที่คิดค้นขึ้นมา เพื่อช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีพอยู่
ได้ต่อไป เพราะการที่มนุษย์จะมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้จะต้องรู้จักการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ และ
จะต้องรู้จักการควบคุมความประพฤติของมนุษย์ด้วยกันเอง วัฒนธรรมจึงเป็นคำตอบที่มนุษย์ใน
สังคมคิดขึ้นมาเพื่อการใช้ในการแก้ไขปัญหาสิ่งต่างๆเหล่านี้

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวโดยมีการศึกษาหาความรู้ทาง
ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม โดยมีการบอกเล่าเรื่องราวต่างๆของการพัฒนาทางสังคม ผ่านจาก
การเล่าเรื่อง ตำนาน ประวัติศาสตร์ ที่มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม โดยมีการให้ความรู้ สะท้อนให้
เห็นถึงคุณค่าทางสังคม โดยผ่านสถาปัตยกรรม หรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่สามารถ
แสดงออกให้เห็นถึงความสวยงาม มีประโยชน์จากธรรมชาติ มีการสะท้อนให้เห็นถึงสภาพวิถีชีวิต
ความเป็นอยู่ของคนแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงบทบาทเทศบาลเมืองน่านกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
2. ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา เรื่อง บทบาทเทศบาลเมืองน่านกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากตำราเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการประกอบการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้คำนึงถึงบริบทของประเทศไทยในการพัฒนาภายใต้กรอบการวิเคราะห์แบบองค์รวม โดยสรุปจากการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิที่ได้สำรวจความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้มีการดำเนินการตาม 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ (1) การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559 (2) การศึกษาสภาพแวดล้อมและบริบทการท่องเที่ยวของประเทศและของโลก (3) การทบทวนการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศคู่แข่งและประเทศต้นแบบรายสำคัญ (4) การทบทวนนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (5) การรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน/ประชาสังคม ผ่านการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในสาขาการท่องเที่ยว การจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวจากทุกภาคส่วนทั่วประเทศ การจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อข้อเสนอ วิทยุทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2559 และข้อเสนอร่างแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564)

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว จากนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวดังกล่าว นำมาสู่แนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) โดยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยในระยะ 5 ปีถัดไปควรกำหนดภายใต้กรอบแนวคิดหลักๆ คือ หลักการสำคัญ คือ ส่งเสริมความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ของประเทศ วางตำแหน่งทางการตลาดเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ เป็นแหล่งเพิ่มรายได้และกระจายความเจริญสู่ประชาชน เชิดชูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทยเป้าหมายของการพัฒนา คือ การยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศพัฒนาแล้ว การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพอย่างยั่งยืนประเด็นยุทธศาสตร์หลักคือการยกระดับสินค้าและบริการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

วัฒนธรรม ความหมาย มีผู้ให้ความหมายของวัฒนธรรมหลากหลายทัศนะ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2551) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรม คือ ผลรวมของทุกสิ่งซึ่งเป็นความเจริญงอกงามที่สังคมนั้นๆ ได้ทำไว้ หรือ ได้สั่งสมมาจนถึงบัดนี้ วัฒนธรรม คือ ผลงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ และพุทธปัญญาทุกแขนง และวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหรือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยว เพื่อศึกษา และเรียนรู้ถึงวิถีทางการดำเนินชีวิต ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และ เทศกาลงานประเพณีต่างๆ ทั้งที่มีมานานแล้ว และที่จัดขึ้นเป็นการเฉพาะหรือเป็นการท่องเที่ยวที่ใช้ วัฒนธรรมเป็นวัตถุประสงค์ หรือใช้วัฒนธรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว

ผลการวิจัย

บทบาทเทศบาลเมืองน่าน จากการสัมภาษณ์ทั้ง 5 คน พบว่า เทศบาลเมืองน่านเป็น ห้องรับแขกของจังหวัดน่านมี 5 มิติ คือ (1) ความสะอาด (2) เจ้าบ้านทุกคนจะต้องเป็นเจ้าบ้านที่ดี (3) มีการยิ้มแย้มแจ่มใส (4) มีการดูแลเอาใจใส่ และ (5) มีศูนย์นักท่องเที่ยวให้ข้อมูล เทศบาลเมือง น่านมีการสร้างจิตสำนึก และจิตอาสา คือ “หน้าบ้านน่านมอง” โดยการดูแลหน้าบ้านของตนเองให้ สะอาดเรียบร้อยก่อนค่อยรับแรงกดดันในการดูแลพื้นที่สาธารณะของชุมชนตนเอง นอกจากนี้ จังหวัดน่านยังเป็น “เมืองน่านน่าอยู่ก้าวสู่เมืองแห่งคนอายุยืน” ประกอบด้วย 6 มิติ คือ (1) ด้านความ สะอาด (2) ด้านความปลอดภัย (3) ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนเมืองน่าน (4) ด้านธรรมาภิบาลในการจัดการดูแลได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (5) ด้านการเปิดโอกาสทาง เศรษฐกิจ และ (6) ด้านการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี

เทศบาลเมืองน่านยังมีการจับมือร่วมกับองค์การการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็น หน่วยงานภาครัฐด้วยตนเอง และภาคประชาชนก็ยังมีหน่วยงานทางกลุ่มผู้ประกอบการด้านธุรกิจ โรงแรม ผู้ประกอบการด้านร้านอาหาร ผู้ประกอบการด้านการเดินรถและสายการบิน ที่ให้การ สนับสนุนงบประมาณ หรือการจัดกิจกรรมต่างๆที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตดั้งเดิมของผู้คนใน ท้องถิ่น เพื่อเป็นแรงจูงใจในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เนื่องจากเมืองน่านได้ขึ้นชื่อว่า มีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีคุณค่าเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของจังหวัดน่านที่ให้นักท่องเที่ยวเข้า มาเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ดั้งเดิม

เทศบาลเมืองน่านมีบทบาทต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยยึดหลักของผู้บริหาร ซึ่งในอดีต ได้ก่อตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จากนั้นได้มีการพัฒนาตามนโยบายของ ผู้บริหาร โดยการจัดสรรคน คือ การจัดสรรคนในองค์การเทศบาลก่อน เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับ ประชาชน การแต่งกายเข้าวัดแบบดั้งเดิม การมีส่วนร่วมของพระ โดยเมื่อมีการจัดประชุม เจ้า อาวาส ผู้ประกอบการต่างๆ เครือข่ายกลุ่มต่างๆ ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว และทางเทศบาลเองยังมีการสนับสนุน รวมทั้งมีการประเมินจากการตั้งคณะกรรมการตามมาตรฐาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จัดให้มีการดำเนิน โครงการกิจกรรมต่างๆที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม ด้านการประชาสัมพันธ์เทศบาลมีการจัดทำจัดรูปแบบเครือข่ายของผู้ประกอบการต่างๆ มีการประชาสัมพันธ์ให้คนเข้ามาท่องเที่ยว ส่งเสริมการอบรมสัมมนา การนำเอาวัฒนธรรมเข้าไป ในการนำเสนอการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น กิจกรรมกระชักรักวัดภูมินทร์ ที่เป็นการบอกเล่าเรื่องราว

ของสถานที่ ความเป็นมา วิถีชีวิต วัฒนธรรม จารีตประเพณีในแหล่งท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวเกิด การเรียนรู้ การทำความเข้าใจ และทราบถึงประวัติความเป็นมาของวัฒนธรรมอันดีงามที่สืบทอดต่อกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์บทบาทเทศบาลเมืองน่านที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของผู้ที่มีบทบาท และมีอำนาจหน้าที่ในการรับผิดชอบพบว่า เทศบาลเมืองน่านเป็นองค์กร การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภายใต้วิสัยทัศน์ “เทศบาลเมืองน่าน เมืองแห่ง คนอายุยืน คีนถิ่นเอกลักษณ์เมืองเก่า เรามุ่งเป็นชุมชนแห่งปัญญา ปรารถนาสู่สังคมคุณภาพ” โดยมีภารกิจที่จะสนับสนุนส่งเสริมด้านศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชนให้มีความ เข้มแข็งในทุกๆด้าน การที่ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ Thailand 4.0 ได้อย่างยั่งยืนนั้น จะต้องมีการ เชื่อมโยงในหลากหลายมิติให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ เพื่อมุ่งให้เกิดคุณภาพในการ เปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต

การที่เทศบาลเมืองน่านถูกเรียกว่าเป็นห้องรับแขกเมืองน่าน เนื่องจากเทศบาลเมืองน่าน ได้ มีการประสานงานร่วมกับองค์กรการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เป็นอย่างดี นอกจากหน่วยงาน ของภาครัฐและยังมีภาคประชาชน รวมถึงเอกชนที่เป็นภาคีเครือข่ายทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ ผู้ประกอบการด้านธุรกิจ โรงแรม ผู้ประกอบการด้านร้านอาหาร ผู้ประกอบการด้านการเดินทางและ สายการบินมีส่วนสำคัญมากที่คอยให้การสนับสนุนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมา โดยตลอด

ปัญหา อุปสรรค และผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จากการรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นและเห็นอย่างได้ชัดเจนและมีผลกระทบต่อการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ นโยบายจากส่วนกลางส่งให้กับเทศบาล ไม่ได้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของ คนในท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น โครงการถนนสีแดง ซึ่งเป็น โครงการของภาครัฐส่งมา จากส่วนกลาง โดยการปรับภูมิทัศน์ถนนให้มีความทันสมัยมากขึ้น แต่ไม่ได้รับการตอบสนองจาก ชาวบ้าน และชาวบ้านในท้องถิ่นยังมีการต่อต้าน เพราะทำให้ภูมิทัศน์โดยรอบถนนเปลี่ยนแปลงไป จากอดีต บ้านเมืองเปลี่ยนไปให้เกิดความทันสมัยมากขึ้นซึ่งชาวบ้านไม่เห็นด้วย ทำให้เอกลักษณ์ ความเป็นเมืองน่านหายไป จึงได้มีการยกเลิกโครงการและทำให้ถนนตรงนั้นกลับเป็นเหมือนเดิม

ขาดการจัดการ และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ดี ปัญหาที่พบมาก และสำคัญ มากคือ ขยะในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่ส่งผลกระทบต่อทัศนียภาพไม่สวยงาม เกิดจากที่มี นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นแต่ไม่มีการจัดการที่ดี เช่น อาจเกิดจากการที่เทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบนำขยะ ไปทิ้งทั้งหมด เก็บไม่ทันทำให้ขยะล้นส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์จังหวัด ช่วงฤดูท่องเที่ยวและงาน ประเพณีประจำปีมีนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมาก มีที่พักรับไม่เพียงพอ ถนนภายในจังหวัดหลาย

เส้นทางคับแคบส่งผลให้การจราจรติดขัด โดยเฉพาะเมื่อมีการจัดถนนคนเดิน บริเวณช่วงเมือง ทำให้เกิดมลพิษให้กับผู้อยู่อาศัยรอบบริเวณที่มีการจัดงานขึ้น

นอกจากนี้ นโยบาย และระเบียบแบบแผนการจัดงานประเพณีไม่สอดคล้องกับกฎระเบียบ ข้อบังคับจากส่วนกลาง อาจทำให้วัฒนธรรมประเพณี บางอย่างเกิดการเสื่อมถอย เช่น ประเพณีการ แข่งเรือประจำปีของจังหวัดน่าน ซึ่งเทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดงานและเทศบาลยัง มอบเงิน สนับสนุนให้แก่ผู้เข้าร่วมการแข่งขันเป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องของที่พักรับ การเดินทางและอาหาร แต่ สำนักงานตรวจสอบเงินแผ่นดินได้ทำการเรียกเงินคืนจากคู่แข่งขัน จึงทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม ไม่สามารถประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจาก กฎระเบียบข้อบังคับจากส่วนกลางที่ไม่มีความยืดหยุ่น

หน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง มีการทำงานซ้ำซ้อนของหน่วยงานภาครัฐ การขาดการ ประสานงานพูดคุย หรือการนัดประชุมร่วมกัน แม้กระทั่งการทำประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการร่วมมือ ร่วมใจในการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมให้คงอยู่ การขาดการปลูกฝัง ตั้งแต่ สถาบันการศึกษา ขาด จิตสำนึก ความไม่ชัดเจนในการทำงานระหว่างภาครัฐด้วยกันเองการสื่อสารทำความเข้าใจระหว่าง กัน ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนและเข้าใจผิด ทำให้การดำเนินงาน ไม่ประสบผลสำเร็จ

แนวทางการแก้ไขปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองน่าน

การแก้ไขปัญหา นโยบายจากส่วนกลางต้องมีการทำการสำรวจความต้องการของประชาชนผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียที่มาจากโครงการ มีการทำข้อตกลง การทำความเข้าใจกับทุกภาคฝ่าย เพื่อให้ ได้รับความเห็นด้วยและร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่น อย่างการทำประชาคม การทำประชา พิจารณ์ การทำข้อตกลงในการร่วมมือ

วางแผนการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยการจัดประชุมทุกภาคส่วนให้มีการพูดคุย วางแผน ดำเนินแผนงาน แบ่งงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ตามบทบาท อำนาจหน้าที่ที่แต่ละ องค์กรจะต้องรับผิดชอบ รวมถึงการติดตามผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง จากการ ประเมินผลความสำเร็จของโครงการที่เกิดขึ้น

การแก้ไขปัญหาการทำงานที่ซ้ำซ้อนของหน่วยงานภาครัฐโดยการตรวจสอบแผนงาน ประจำปีของแต่ละองค์กรและหน่วยงานภาครัฐอื่นๆที่ทำงานซ้ำซ้อนกัน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปข้อเสนอแนะผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. นโยบายส่วนกลางที่ไม่เหมาะสม เทศบาลควรมีการนำเสนอแผนโครงการให้กับส่วนกลาง เพื่อการออกนโยบายที่นำมาใช้ให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น หรือการให้ความ ยืดหยุ่นในการนำนโยบายไปปฏิบัติใช้ให้เข้ากับท้องถิ่น ชุมชนนั้นๆ เช่น โครงการงานประเพณีแข่งเรือ

ควรมีความยืดหยุ่นเรื่อง การจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุน โครงการให้แก่ผู้เข้าร่วมการแข่งขัน ซึ่งเป็นผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืนในวัฒนธรรม ประเพณี ให้คงอยู่สืบไป

2. ปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างหน่วยงาน และผู้ปฏิบัติงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยวิธีแก้ไข คือ เทศบาลควรจัดเวทีในการประชุม พูดคุย ประสานงาน ระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เกิดความชัดเจน และมีการแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงานให้มากขึ้น จะทำให้เกิดการดำเนินงานที่ง่าย สะดวก และรวดเร็ว เพื่อลดขั้นตอนในการทำงาน โดยมีการแบ่งงานกันทำ

3. การดำเนินงานการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่วนกลางควรเข้ามาทราบถึงบริบทความเป็นจริงของวิถีท้องถิ่น ชุมชนให้มากขึ้น โดยการให้เทศบาลมีการจัดทำรายงานให้มีความละเอียด ชัดเจน ให้ทราบถึงบริบท วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนคนในท้องถิ่น ชุมชนนั้นๆ ว่ามีการดำเนินวิถีชีวิตเป็นอย่างไร มีความต้องการทางด้านใด และแนวทางที่จะพัฒนาการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ไปในทิศทางใด ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

4. การดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบท้องถิ่น ชุมชน ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ดั้งเดิม จึงต้องทำการศึกษาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ เช่น การสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น ชุมชน ที่ได้รับประโยชน์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมา

5. การจัดการปัญหาขยะ ในปัจจุบันขยะได้เพิ่มเป็นจำนวนมากเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากประชาชนคนในท้องถิ่น ชุมชน และที่มาจากนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เทศบาลจึงควรเพิ่มงบประมาณ และการจัดเก็บในด้านนี้ให้มากขึ้น รวมถึงการหาวิธีในการลดจำนวนขยะให้น้อยลง เช่น การใช้วัสดุจากธรรมชาติในท้องถิ่น ชุมชน ที่มีการย่อยสลาย หรือการกำจัดได้ง่ายมาใช้ทดแทน และเป็นสนับสนุนการเกิดอาชีพใหม่ๆ ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ชุมชนนั้นๆ

6. จัดกิจกรรมอบรม ให้ความรู้ แก่ประชาชนในท้องถิ่น ชุมชน ให้มีใจรัก และอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้เกิดการสืบสาน ส่งต่อไปยังรุ่นต่อไปๆ ซึ่งจะทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิม ไม่เกิดการสูญหาย

7. เทศบาล และหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรให้ประชาชนในท้องถิ่น ชุมชน มีการเสนอแผนงาน โครงการในการจัดกิจกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ชุมชน เป็นการทำที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทร่วมกับเทศบาล หรือหน่วยงานภาครัฐโดยตรง

บรรณานุกรม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2551). ความหมาย วัฒนธรรม: กระทรวงวัฒนธรรม.

กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2562, จาก www.openbase.in.th

ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารและงานปกครอง. กรมการปกครอง. กระทรวงมหาดไทย. "ข้อมูลการปกครอง.

กรมการปกครอง. กระทรวงมหาดไทย. "ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง เรื่องจำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

แผนหลวงราชสมภาร (2461). เรื่องราชวงษปกรณ์ พงษาวดารเมืองน่าน. ประชุมพงษาวดาร ภาคที่ 10. กรุงเทพฯ ฯ หอพระสมุดวชิรญาณ.

สำนักงานจังหวัดน่าน ศาลากลางจังหวัดน่าน ถนนน่าน-พะเยา ตำบลไชยสถาน อำเภอเมือง จังหวัดน่าน 55000: กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด

สำนักงานเทศบาลเมืองน่าน 214/10 ถนนมหาศ ต.ในเวียง อ.เมืองน่าน จ.น่าน 55000